

Folketingets Energipolitiske Udvalg

Tlf.: 33 37 55 33

Resumé af

Folketingets Energipolitiske Udvalgs Studierejse til Paris, London og Dublin den 13.-17. september 2004

Det Energipolitiske Udvalg aflagde i dagene 13.-17. september 2004 besøg i Paris, London og Dublin. Formålet med rejsen var at studere europæisk energipolitik. Gennem møder med fremtrædende politikere, erhvervsrepræsentanter og interesseorganisationer fik udvalget detaljeret kendskab til liberaliseringen af el- og gasmarkederne i de tre lande samt til udviklingen af teknologier for vedvarende energi.

Udvalget blev på rejsen ledsaget af medarbejdere fra Økonomi- og Erhvervsministeriet, Energistyrelsen og de danske ambassader i de tre lande.

Programmet for rejsen og en liste over deltagerne er optrykt som bilag til dette resumé.

Nedenfor findes en gennemgang af de enkelte besøgs punkter.

PARIS

Industriminister Patrick Devedjian

13. september kl. 13.00

Industriminister Patrick Devedjian måtte aflyse sin deltagelse i mødet. Udvalget blev i stedet modtaget af ministeriets direktør. Direktøren orienterede om energiforholdene i Frankrig generelt og om den begyndende liberalisering af sektoren. Han nævnte bl.a., at et fokuspunkt er at nedbringe forbruget af energi. Opgaven er at forske i systemer til at mindske forbruget og at bevidstgøre forbrugerne om at spare.

I forhold til Kyotoprotokollen præciserede direktøren, at a-kraft og vandkraft skal opfattes som vedvarende energikilder, da de ikke udleder CO₂ eller andre drivhusgasser. Med hensyn til transportsektoren var det franske synspunkt, at det er væsentligt at sikre mobiliteten, og at nedbringelse af drivhuseffekten må komme i anden række. Der er ikke planer om afgifter på biler efter deres forureningsgrad eller drivmiddelforbrug. Man vil hellere satse på at udvikle nye og effektive transportformer.

I Frankrig produceres 80 pct. af elektriciteten ved hjælp af a-kraft. På spørgsmål fra udvalget bekræftede direktøren, at behandling af affald og dekommissionering er vigtige emner at forholde sig til. Frankrig har siden 1991 haft en lovgivning om behandling af affald. Loven opererer med tre former for håndtering: Dyb lagring, lagring og omdannelse til anden anvendelse. Loven skal revideres i 2006. Der er løbende lagt midler til side til affaldsbehandling og dekommissionering. Men disse midler vil antagelig ikke være tilstrækkelige til at dække udgifterne. Den første dekommissionering af et a-kraftværk forventes at ske i 2020.

Danmarkshuset - Maison du Danemark

13. september kl. 15.30

Kulturråd ved den danske ambassade i Paris Michael Bjørn Nellemann gav en orientering om Danmarkshusets historie og aktuelle forhold. Danmarkshuset er inden for de seneste år blevet gennemgribende istandsat, og man har etableret en bæredygtig og fremadrettet drift og anvendelse af huset.

International Energy Agency - IEA

13. september kl. 17.00

Direktør Noé van Hulst redegjorde for Det Internationale Energi Agenturs organisation og arbejde. Agenturets hovedopgave er at forebygge oliekriser og at sikre opretholdelsen af forsyningerne med olie til de 26 medlemslande. Som led heri har IEA opbygget en stor viden om olie- og energiforhold og udarbejder løbende analyser til brug for det fortsatte arbejde. Agenturet udarbejder bl.a. den årlige publikation "World Energy Outlook", der indeholder grundige analyser af energipolitik og markedsforhold. Direktøren nævnte som eksempler på aktuelle analyser fra agenturet: En analyse af virknin-

gen, hvis Kina og Indien gik over til energieffektive forhold, og en analyse af et scenarium over en fortsat høj oliepris.

Electricité de France - EDF

14. september kl. 10.00

Direktør for europæiske markedsanliggender Laurent Catenos orienterede om EDF. Selskabet har hidtil været 100 pct. økonomisk garanteret af den franske stat. Der var for nylig vedtaget en lov, der indebærer, at EDF (og Gaz de France) er omdannet til aktieselskaber, og at 30 pct. af aktierne sælges til private. Privatiseringen har vakt modstand blandt medarbejderne, der traditionelt har haft attraktive løn- og ansættelsesforhold.

A-kraft spiller en helt afgørende rolle i den franske elproduktion. For at sprede forsyningsikkerheden ønsker man også at udvikle og benytte andre energiformer som eksempelvis vedvarende energi. Med hensyn til dekommissionering har man længe lagt midler til side, således at man er økonomisk klar, når behovet opstår. Man har til dato henlagt ca. 15 mia. euro i en særlig fond, men det er holdningen, at man er moralsk forpligtet til at rydde op "koste hvad det vil". Det er på baggrund af værkeres estimerede levetid vurderingen, at beslutning om dekommissionering af de første værker skal tages omkring 2020.

LONDON

OFGEM – The Office of Gas and Electricity Markets

14. september kl. 15.40

Managing Director of Customers and Supply John Neilson orienterede om Ofgem. Ofgem er regulatormyndighed for gas- og elektricitetsindustrien i Storbritannien og arbejder primært for at sikre et effektivt gas- og elektricitetsmarked. Opgaven er at beskytte forbrugernes interesser.

I forbindelse med privatiseringen i 1980'erne af de tidligere statslige el- og gasmonopoler etablerede man to nye reguleringsmyndigheder for henholdsvis elsektoren og gassektoren. Disse to myndigheder er senere blevet slået sammen til det nuværende Ofgem, som varetager en bred regulerings- og myndighedsfunktion på el- og gasområdet. Ofgems opgaver omfatter således forhold vedrørende både konkurrence, netmonopoler og forsyningsikkerhed. Herudover varetager Ofgem opgaver vedrørende miljømæssigt og socialt ansvar. Selskaberne følger som regel Ofgems afgørelser. Der er således ikke lagt sager an siden midten af 1980'erne

John Neilson oplyste, at der lå en opgave i at få iværksat isolering af huse. Det var vurderingen, at dette var en billigere måde at opnå reduktioner i brugen af fossile brændsler end ved udbygning med vedvarende energi. Briterne har ikke så megen følelsesmæssig modstand mod, at udenlandsk kapital ejer selskaber i elsektoren eller andre sektorer – f.eks. tog. Samme selskab kan godt arbejde med både el og gas. Man er ikke nervøs for krydssubsidiering, for området overvåges nøje.

John Neilson forudså, at det første britiske a-kraftværk bliver dekommissioneret i 2008.

Miljøminister Elliot Morley

14. september kl. 17.00

Miljøminister Elliot Morley er som Minister of State ansvarlig for miljøområdet i Departement for Environment, Food and Rural Affairs (DEFRA). Hans ansvarsområde omfatter bl.a. klimaforandring, affaldshåndtering, miljøpolitik på landbrugsområdet, radioaktive stoffer og grænseoverskridende miljøspørgsmål.

Elliot Morley kunne oplyse, at der var igangsat en udvikling til fremme af vedvarende energi. Der var ofte lokal modstand med etablering af store vindmølleparker, men det var hans vurdering, at den igangsatte udvikling ville fortsætte. Også bølgeenergi var i god udvikling.

Anvendelse af a-kraft er ikke afskrevet for evigt, men det er ikke aktuelt at udvikle brugen heraf. Mange a-kraftværker er udtjente og står foran lukning inden for en overskuelig årrække. Der kan muligvis blive et slip i forsyningerne, som eventuelt må dækkes gennem import af flydende gas fra Rusland.

The House of Commons, the Trade and Industry Select Committee

15. september kl. 9.00

Formanden for udvalget Martin O'Neill orienterede om udvalgets sammensætning og arbejde. Hovedopgaven er at følge regeringens og administrationens arbejde inden for udvalgets arbejdsområde. Herudover udarbejder udvalget en række selvstændige rapporter om aktuelle temaer. Rapporterne udarbejdes af udvalgets sekretariat med bistand fra eksterne eksperter på de områder, man ønsker belyst. Der udarbejdes 12-14 rapporter årligt. Som eksempel på en aktuell rapport nævnte formanden en rapport om kabellægning af højspændingsledninger.

The Department for Trade and Industri - DTI

15. september kl. 11.00

Direktør Neil Hirst og kontorchef Sue Harrison orienterede om departementets arbejde og opbygning. Regeringen har i 2003 udsendt en hvidbog om sin energipolitik "The Energy White Paper: Our energy future – creating a low carbon economy". Der er tale om en langsigtet strategi for en miljøvenlig energipolitik, der bl.a. fokuserer på behovet for at kunne imødegå knappe energiresurser og modernisere infrastrukturen. Et centralt budskab er, at økonomisk vækst og reduktion i CO₂-udledning ikke er i modstrid med hinanden.

Privatiseringen af energimarkedene påbegyndtes i 1980'erne, hvor den daværende regering under Margaret Thatcher startede med at privatisere telesektoren i 1984. Gassektoren fulgte efter i 1986, og man søgte hele tiden at sikre, at der ikke opstod monopoler. Der blev i 1995 vedtaget en ny lov på gasområdet, der yderligere styrkede konkurrencen mellem aktørerne.

40 pct. af den britiske elektricitet fremstilles i dag ved hjælp af gas, der har afløst kul som brændsel. Man har etableret et gaslager ud for Yorkshire, hvor gas pumpes ned om sommeren, hvor prisen er lav, og op om vinteren, hvor prisen er høj. Storbritannien må dog forudse at skulle begynde import af gas fra 2006, og det antages, at landet i 2020 kun kan dække 10 pct. af sit eget behov.

På elområdet privatiserede man i første omgang alene de ikkenukleare anlæg, som blev opdelt i 2 selskaber, mens de nukleare anlæg forblev i offentligt eje frem til 1996. Transmissionsnetterne for el og gas har af egen drift slået sig sammen til ét selskab, og det fungerer godt.

REEEP – Renewable Energy & Energy Efficiency Partnership

15. september kl. 13.30

Afdelingschef i det britiske udenrigsministerium Valerie Caton og kontorchef i det britiske miljøministerium Jeremy Eppel orienterede om etableringen af et REEEP-sekretariat i London. Sekretariatet blev etableret efter FN-topmødet i Johannesburg i 2002. REEEP er et globalt partnerskab for udvikling og fremme af vedvarende energi og for forskning inden for energieffektivisering. Organisationen bistår lovgivere og virksomheder med politiske og økonomiske initiativer, der øger udviklingen af vedvarende energisystemer og nedbryder barrierer herfor. Formålet er at forbedre energiforsynings sikkerheden og at skabe økonomisk udvikling og social lighed samtidig med, at de miljømæssige konsekvenser reduceres.

REEEP har etableret 5 regionalkontorer i henholdsvis Beijing, Budapest og Washington samt i Syd Afrika og Syd Amerika. REEEP's aktiviteter finansieres ved hjælp af tilskud fra forskellig side. Sekretariatet i London finansieres af det britiske af udenrigsministerium og miljøministerium.

DUBLIN

Minister for Communications, Marine and Natural Resources Mr. Dermot Ahern

16. september kl. 9.30

Minister Dermot Ahern gav en generel orientering om forholdene på energiområdet i Irland. Han nævnte bl.a., at elnettet i Irland er meget smalt og ikke har kapacitet til store udvidelser. Regulatormyndigheden må således af og til indføre midlertidige stop for tilslutning af nye vindmøller. Det er på den baggrund besluttet at styrke og udvide nettet. Udvidelsen forventes driftsklar i løbet af 2006-07. Prisen vil være ca. 4 mia. euro, som skal finansieres over prisen på den elektricitet, der transporteres. Endvidere vil forbindelsen til Skotland og UK blive udbygget.

Irland vil yderligere intensivere udviklingen og brugen af vedvarende energi for at nå landets indikative forpligtelse i forhold til EU's VE-direktiv, hvorefter 13,2 pct. af elforbruget i 2010 skal komme fra vedvarende energikilder. Man er bl.a. i færd med at etablere en vindmøllepark 10 km ud for den irske østkyst.

Ministeren oplyste videre, at man havde privatiseret det irske teleselskab. Regeringen havde dog efterfølgende fortrudt, at man havde solgt nettet, fordi det viste sig, at konkurrencen var blevet mindsket. Man har ikke planer om at privatisere den statsejede del af elsektoren; men hvis det måtte ske, vil man ikke sælge nettet.

Med hensyn til energieffektivitet har man udarbejdet et særligt uddannelsesprogram, der er rettet mod de store industriforbrugere, som står for ca. 40 pct. af forbruget.

Prisen på elektricitet er steget med 40 pct. over de seneste 3 år.

House of the Oireachtas, Joint Committee on Communications, Marine and Natural Resources
16. september kl. 11.00

Viceformand Michael Finucane og fire medlemmer af udvalget modtog den danske delegation. Viceformanden orienterede om udvalgets struktur og arbejde. Man var fra irsk side interesseret i at høre om de danske erfaringer med udbygning med vindmøller.

Den danske delegation redegjorde for hovedlinjerne i dansk energipolitik, herunder de seneste politiske aftaler om fremtidssikring af infrastrukturen gennem etablering af "Energinet Danmark" og om udbygning af vindmøllekapaciteten til havs og til lands.

Det irske udvalg udtrykte ønske om at besøge Danmark for at lære nærmere om de danske erfaringer, især på VE-området.

Inge Buckley og Vestas
16. september kl. 13.00

Inge Buckley er administrerende direktør for SCAN Energy and Environmental Services Ltd., som repræsenterer Vestas i Irland og Nordirland. Inge Buckley er tidligere formand for Irish Wind Energy Association, som er en organisation, der blandt andet arbejder for større udbredelse af vindenergi i Irland. Inge Buckley orienterede om udbygningen med vindmøller i Irland, herunder om markedsforholdene og om sine personlige erfaringer og synspunkter.

Vestas fik sin første ordre i Irland i 1997 og har siden opnået ordre på 380 møller med en samlet kapacitet på 280 MW. Vestas har i 2002 opført en fabrik i Skotland, hvorfra man leverer vindmøller til Irland.

The Commission for Energy Regulation – CER
16. september kl. 16.00

Udvalget blev modtaget af vicekommissærerne Eugene Coughlan, Cathy Mannion og Paul McGowan. The Commission for Energy Regulation (CER) er en uafhængig kommission, der er nedsat i

medfør af lovgivningen, og som har ansvar for at overvåge liberaliseringen af Irlands energisektor. CER skal bl.a. sikre, at den øgede konkurrence i energisektoren kommer forbrugerne til gode.

CER er ansvarlig for uddeling af tilladelser til bygning af kraftværker og til at give licens til produktion og forsyning med elektricitet. CER kan endvidere regulere de priser, som elselskaberne fastsætter i forhold til kunderne. Også på gasområdet er CER ansvarlig for at regulere priserne og for, at der er den fornødne konkurrence på markedet. CER skal endvidere sikre et driftssikkert system med et kontinuerligt, sikkert og kvalitativt tilfredsstillende udbud af naturgas.

Vicekommisærerne oplyste, at udbygningen med vindmøller havde givet problemer med at styre elforsyningen og det øvrige elmarked, fordi forsyningen med vindenergi svinger ”som vinden blæser”. Det havde derfor i perioder været nødvendigt at stoppe for tilslutning af nye vindmøller til nettet. Man regnede med at få løst problemerne og på sigt at få installeret vindmøller med en samlet effekt på 1.000 MW.

Med hensyn til liberalisering af elsektoren er den i vidt omfang sket ved, at man gennem unbundling har opsplittet det hidtidige, statsejede elselskab Electricity Supply Board (ESB) i flere selskaber, men med samme bestyrelse. Irland har fortsat som mål at opnå fuld liberalisering af elmarkedet i 2005.

Sustainable Energy Ireland – SEI

17. september kl. 9.00

Chief Executive Officer David Taylor orienterede om Sustainable Energy Irelands (SEI) opbygning og arbejde. SEI blev etableret i 2002 som en national energimyndighed for at fremme og bistå med udvikling af miljømæssig og økonomisk bæredygtig energifremstilling og -brug. Hovedopgaverne er at øge energieffektiviteten og at fremme udvikling og brug af vedvarende energikilder.

En stor del af SEI's arbejde består i rådgivning og vejledning både over for industrien og husholdningerne. SEI har udarbejdet mange forslag til energieffektiviseringer i industrien med en relativ hurtig tilbagebetalingstid, hvilket fremmer interessen. Der gives ikke tilskud til energieffektiviseringer i industrien, så motivationen er alene lavere udgifter til el.

Over for husholdningerne yder SEI en stor indsats med oplysning om bl.a. isolering og brug af sparepærer, termostater og energimærkede husholdningsapparater.

Man har ikke ”grønne afgifter” i Irland bortset fra en afgift på plastikposer og generelle afgifter på biler.

Bilag til resumé

Deltagere i Det Energipolitiske Udvalgs Studierejse til Paris, London og Dublin den 13.-17. september 2004

Folketingets Energipolitiske Udvalg

Anne Grete Holmsgaard (SF), næstformand, delegationsleder

Erik Mortensen (S)

Uno Larsson (DF)

Martin Lidegaard (RV)

Arne Toft (S)

Jan Rasmussen, udvalgssekretær

Økonomi- og Erhvervsministeriet

Knud Pedersen, vicedirektør, Energistyrelsen

Jane Glindvad Kristensen, direktionsfuldmægtig, Energistyrelsen

Henrik Andersen, kontorchef, Økonomi- og Erhvervsministeriet

**Program for studietur til
Paris, London og Dublin
den 13.-17. september 2004**

Mandag den 13. september 2004

- kl. 08.25** Check-in Københavns lufthavn – terminal 3
kl. 08.55 Afg. København – SK 1579
kl. 10.50 Ank. Paris – Charles de Gaulle – Bustransport til Økonomi-, finans- og industriministeriet, 139, rue de Bercy, F-75012 Paris
kl. 13.00 Møde med industriminister (inkl. energi), Patrick Devedjian, efterfulgt af en let buffet.
kl. 15.00 Afgang med bus fra Økonomi-, finans- og industriministeriet.
kl. 15.30 Rundvisning med orientering i Danmarkshuset – Maison du Danemark 142, avenue des Champs Elysées, F-75008 Paris,
kl. 16.30 Afgang med bus fra Danmarkshuset.
kl. 17.00 Møde med IEA (International Energy Agency), Direktør Noé Van Hulst, 9, rue de la Fédération, F-75015 Paris
kl. 18.30 Afgang med bus fra IEA.
kl. 18.45 Ankomst Hotel Victor Hugo
19, rue Copernic, F-75116 Paris
Tel.: + 33 01 45 53 76 01
Fax: + 33 01 45 53 69 93
kl. 19.45 Afgang fra hotellet til fods.
kl. 20.00 Middag hos den danske ambassadør i Frankrig, Niels Egelund 26, avenue Foch, 2. sal, F-75116 Paris

Tirsdag den 14. september 2004

- kl. 09.30** Afgang med bus fra Hotel Victor Hugo (Bagage medbringes).
kl. 10.00 Møde med Electricité de France (EdF), direktør for europæiske anliggender Laurent Catenos, 22-30, Avenue Wagram, F-75017 Paris
kl. 12.00 Afgang med bus fra EdF
kl. 12.15 Ankomst Gare du Nord.
kl. 13.04 Afgang med tog – Eurostar 9031.
kl. 14.54 (lokal tid) Ankomst London Waterloo International.
kl. 15.40 Møde med OFGEM (the Office of Gas and Electricity Markets), Mr. Steve Smith, Managing Director of Markets, 9, Millbank, London, SW1P 3GE
kl. 17.00 Møde med miljøminister Elliot Morley
kl. 18.00 Afgang med bus til The Basil Street Hotel
8 Basil Street, Knightsbridge
London, SW3 1AH

Tel: +44 (0) 20 7581 3311

Fax: +44 (0) 20 7581 3693

kl. 19.30 Middag hos ministerråd Klavs A. Holm, ambassadørens souschef.

Onsdag den 15. september 2004

kl. 07.30 Briefing på hotellet ved ambassadør Tom Risdahl Jensen
kl. 08.30 Afgang med bus fra hotel (Bagage medbringes)
kl. 09.00 Møde i House of Parliament med Trade and Industry Selected Committee, formand Martin O'Neil, Portcullis House, London, SW1A 2LW

kl. 10.45 Afgang til fods fra House of Parliament til Departement for Trade and Industry.
kl. 11.00 Møde med Departement for Trade and Industry (DTI), John Thorpe, Sue Harrison and Nick Trowell, John Harvard, 1, Victoria Street, London, SW1
Efterfulgt af let buffet.
kl. 13.30 Møde med repræsentanter fra REEEP (Renewable Energy & Energy Efficiency Partnership).
kl. 15.30 Afgang med bus til lufthavn
kl. 17.00 Seneste check-in London Heathrow
kl. 17.40 Afg. London Heathrow - BD 131.
kl. 18.55 Ank. Dublin Airport.
Afgang med bus til Fitz William Hotel
kl. 20.30 Økonomi- og Erhvervsministeriet er vært ved en middag for udvalget. Brownes Brasserie

Torsdag den 16. september 2004

kl. 08.30 Briefing ved Danmarks ambassadør i Irland K. Erik Tygesen – på hotellet.
kl. 09.15 Afgang fra hotellet
kl. 09.30 Møde med Mr. Dermot Ahern, Minister for Communications, Marine and Natural Resources.
kl. 11.00 Møde i the Houses of the Oireachtas (parlamentet) med repræsentanter (ca. 10) for Joint Committee on Communications, Marine and Natural Resources.
kl. 12.00 Afgang med bus mod fiskerbyen Howth 1 times kørsel nord for Dublin.
kl. 13.00 Møde med Vestas v/Inge Buckley – tidligere formand for Irish Wind Energy Association (IWEA).
kl. 16.00 Møde med The Commission for Energy Regulation (CER), Deputy Commissioner Eugene Coughlan.
kl. 19.30 Middag hos ambassadør K. Erik Tygesen.

Fredag den 17. september 2004

- kl. 08.30** Afgang fra hotel med bus (Bagage medbringes)
kl. 09.00 Møde med Sustainable Energy Ireland (SEI), Chief Executive Officer
David Taylor.
kl. 11.10 Seneste check-in
kl. 11.55 Afg. Dublin Airport - SK 538.
kl. 15.05 Ank. København.